

Leka, lära och förstå – övningar från Naturskolan

Dessa övningar passar bra när ni hittar något spännande ute, vill undersöka något närmare eller träna vidare på något ni jobbat med. Men de uppfattas säkert som lek av barnen. Övningarna passar i naturen.

Burr

Lägg några naturföremål framför klassen som ni vill att eleverna ska lära sig namnen på. Det kan vara växter, svampar, spårtecken eller något annat. Gå igenom vad det är för föremål. En elev förses med en lång pinne och får vända sig om. En annan elev bestämmer vilket av föremålen som är burr. Eleven med pinnen får vända sig om och peka på ett föremål. Klassen säger då högt och tillsammans föremålets namn. Eleven med pinnen får fortsätta ända tills han hamnar på burr. Då ropar klassen BURR. Gör leken många gånger, så att alla får vara den som pekar.

Kims lek

Denna lek passar bra att leka efter Burr, då eleverna tränat namn på föremålen. Eleverna får blunda medan läraren tar bort ett föremål. Alla får titta och gissa vad som tagits bort. För att ge alla lite mer tid att tänka kan man införa regeln att de som vet rätt svar sätter fingret på näsan. När läraren ger tecken sägs namnet i kör.

En ska bort

Lägg fram fyra naturföremål framför eleverna. Tre av dem hör ihop – de har något gemensamt – det fjärde ska bort. Låt eleverna föreslå vilket som ska bort och förklara varför de tycker det. Ofta finns det många sätt att sortera, det finns många lösningar. Låt eleverna gruppvis göra egna klurigheter till varandra.

Vet-lek

Klassen samlas runt något. Det kan vara en gammal ek, en myrstack eller något annat ni ska arbeta med. En elev i taget får berätta något han eller hon ser eller vet om föremålet i fråga. Fortsätt hela varvet runt. Detta är ett bra sätt att samla in gruppens kunskap om något innan man jobbar vidare med det.

Alternativ: En mikrofon (en pinne eller kotte) skickas runt. Den som håller i mikrofonen får säga ett ord han/hon associerar till föremålet. Låt mikrofonen gå runt tills alla associationer är uttömda.

Uvar och korpar

Markera ett lek område. Dela in klassen i två grupper. Den ena gruppen är uvar – de klokaste, den andra är korpar – de listigaste. De har sina bon i varsin kortsida av lek området. Uvar och korpar ställer sig på linje vända mot varandra. De står i mitten av lek området med ca en meter mellan lagen. Läraren kommer med olika påståenden, gärna om sådant ni gjort under dagen. Lagen ska bedöma om påståendena är rätt eller fel. Om det är rätt ska uvarna jaga korparna. Kullad korp blir då uv och går över till det andra laget. Om påståendet är fel jagar korparna uvarna. Man är fri i det egna boet. Om läraren kommer med påståenden som handlar om det ni gjort under dagen fungerar leken bra som summering av det eleverna lärt sig. Eller gör leken bara för att det är kul.¹

Blinda fladdermusen

Markera ett mindre avgränsat lek område. Eleverna får ögonbindel eller bara blundar. Fyra elever är fladdermöss. De andra eleverna är nattfjärilar och rör sig runt fladdermössen. När fladdermusen klappar en gång så svarar fjärilarna med dubbel klapp. Fladdermusen försöker lokalisera en fjäril och när den lyckas kulla den så blir den tagna fjärilen fladdermus.

---

¹ Lek från Joseph Cornell

4 hörn

Detta är en lek som kan varieras och användas på olika sätt. Den går lätt att anpassa till dagens innehåll. Här kommer ett exempel: Gå först igenom med eleverna vad olika djur äter. Blanda upp med husdjur som eleverna känner till om ni vill.

Vilken meny passar?

Leken leks bäst på en öppen plats. Man markerar lekområdet fyra hörn. De får namn efter djurens olika matvanor: rovdjur, växtätare, allätare och nedbrytare. Eleverna befinner sig i lekområdet och läraren säger olika djur. Om läraren till exempel säger älg, ska eleverna springa till hörnet växtätare. Om man vill har man en elev som kullar. Tagna elever får hjälpa till att kulla nästa omgång. Eleverna är fria vid rätt hörn.

Exempel på djur och deras matvanor:

Rovdjur: varg, räv, lo, järv, spindel, örn

Växtätare: hare, rådjur, sork, älg, svan, snigel

Allätare: björn, grävling, igelkott, skata, myra, mus

Nedbrytare: daggmask, gråsugga, hoppstjärt, fluga, bakterier, svampar

Hämta saker

Klassen delas upp i mindre grupper. Varje grupp väljer en gruppleddare. Läraren ber grupperna hämta något. Det kan vara något som börjar på en viss bokstav, något som går att äta, en viss växt, något som är mer än två meter långt etc. Bara gruppleddaren får ge föremålet till läraren. Gruppen får ett poäng varje gång de är först med att lämna fram ett föremål. Först till ett visst antal poäng vinner. Leken kan användas för att träna artkunskap eller göras bara för att det är kul. Då kan man be dem hämta lite mer knasiga saker.

Högsta tornet

Dela in eleverna i mindre grupper. Låt dem bygga ett så högt torn de kan av naturmaterial.

Varianter: Låt dem bygga ett torn som är en meter högt, det mest stabila tornet med en viss höjd eller låt dem utföra uppgiften på en begränsad tid.

Dessa aktiviteter kommer från boken Att lära in ute – Övningar i bakfickan, Outdoor-teaching förlag, Kajsa Molander m.fl. Där finns fler aktiviteter som passar i naturen och inte kräver något material.